

**Seminarium med tema Vardagsjuridik och ekonomi med Hatice Toklucu
lördag 13 april 2013 på ABF huset i Stockholm.**

Madjide Akay presenterade Turkiska kvinnoförbundet och SIOS och Katrin Broms Esen presenterade projektet.

Föreläsningen ägnades åt förutom att berätta om pensionssystemet och olika försäkringar så gavs pedagogiska tips och råd i lugn takt med tillräcklig tid för frågor om vad man bör tänka på i olika livssituationer samt var man kan hämta viktig information.

PENSION

Vår pension baseras på alla typer av inkomster, inte bara lön: sjukpenning, försörjningsstöd, föräldrapenning, studiebidrag, a-kassa, aktivitetsstöd och studielån dvs. allt man betalar skatt på. 18,5 % av skattebeloppet går till pension. Av dessa går 16 % till inkomstpensionen och 2,5 % till premiepension. Dessa två tillsammans med garantipensionen kallas den allmänna pensionen.

Utöver dessa kan man få avtalspension, 3 - 4,5 % och tjänstepension som också är 3-4,5 % av skattebeloppet. Dessa är obligatoriska att betala för er via arbetsgivare som har kollektivavtal. Beroende på avtalsområde/samhällssektor går avtals- och tjänstepensionerna till olika förvaltare. Var tjänstepensionen sparas kan man välja själv.

Premiepensionens placering får man också bestämma själv. Den kan göras i fonder eller traditionell förvaltning. Hos Premiepensionsmyndigheten, ppm.nu kan man beställa en egen kod som kommer med posten. Den kan man använda för att logga in på minpension.se. Där får man en överblick över sin framtida pension och man kan göra egna val när det gäller att placera sin pension.

När man går i pension, tidigast vid 61 år, så kan man välja förmånstagare för pensionen, annars görs detta enligt arvsordningen.

Man kan jobba och få pension samtidigt. Då fylls pensionen på under tiden.

Pensionssystemet ändrades 1999. Det som har jobbats in kan man också få ut men numera utgår inget statligt tillägg. De som föddes 1937 hade tilläggspension. Efter ett långt arbetsliv med varierande lön så gav de 15 bästa av de åren ens pensionspoäng. De som är födda mellan 1938-53 får förutom vanlig pension också ett tillägg som räknas efter pensionspoängen. De som är födda 1954 och framåt får ingen statlig tilläggspension. Därför är det viktigt att spara själv i privat pension om man kan.

Det är mycket man kan göra själv i planeringen av pensionen som inte är så svårt. Bankernas rådgivare kan hjälpa till kostnadsfritt. Nappa därför INTE på erbjudanden via telefon. De är ofta dyra och det finns ingen garanti för kvaliteten i rådgivningen.

FÖRSÄKRING

När man tecknar en försäkring är det bra att välja efterlevandeskydd. Annars går ens försäkringspengar dödsboet.

Om man är sambo måste sambon själv göra anspråk hos försäkringsbolaget. Försäkringsbolagen brukar göra en samboutredning.

En livförsäkring ger ett dödsfallsbelopp som man inte betalar skatt på.

Den olycksfallsförsäkring som skyddar en i jobbet täcker när man är där och åker till och från jobbet. En privat olycksfallsförsäkring täcker överallt annars och kostar inte mer än 30-40 kr per månad. Kopplat till olycksfallsförsäkring finns invaliditetsersättning som försäkringsbolagen räknar ut i % enligt en tabell. Den kan man få från flera bolag om man har flera försäkringar. För sjukdoms- och läkarkostnader samt för saker får man ersättning från endast ett bolag, även om man har flera försäkringar.

Det är viktigt att tänka på att den inkomstförsäkring som man kan få gratis t ex genom sitt fackförbund är tidsbegränsad, t ex i 60 dagar. Därför kan det vara värt att ta reda på om man behöver en extra arbetslöshetsförsäkring som fyller upp a-kassan om man blir arbetslös.

Objektsförsäkring är till för särskilt värdefulla föremål.

Hemförsäkring försäkrar "skalet" och innehållet i hemmet. Det är viktigt att kolla vilken nivå som är rimlig. Te x kan ett försäkringsvärde på 300 000 kr (vardagsrum 40 000 kr, barnrum 20 000 kr etc.) motsvaras av en premie på ca: 50 kr-100 kr i månaden. Om man har bostadsrätt skall man betala ett bostadsrättstillägg, annars kan man få mycket stora egna kostnader t ex vid reparationer efter en skada.

Allriskförsäkring som allmänt kallas "drulleförsäkring" är ett tillägg till hemförsäkringen som kan ge ca 30 000 kr när sådant som händer bara råkar hända.

I villa- och hemförsäkring ingår ett reseskydd som gäller i 45 dagar. Om man ska vara borta längre bör man teckna ett resetillägg hos t ex resebyrån eller hos ditt försäkringsbolag. Vid olyckor och skador utomlands skall man kontakta SOS International som hjälper en med försäkringsskyddet. Läkarintyg brukar krävas vid sjukdom, skador och för avbokning av resa. Avbeställningsskydd får man ibland genom att använda vissa bankkort.

I hemförsäkringen ingår även ett rättsskydd.

Tänk på att gå igenom pensioner och försäkringar minst en gång per år och teckna det som är rätt för dig. Inte för lite och inte för mycket!